

BİODİZEL ALTERNATİV YANACAQ KİMİ

H.M. Əliyeva, H.Ə. Rüstəмова, O.N. Cavadova,

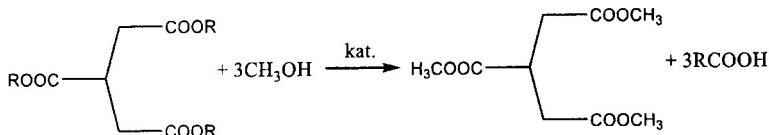
R.Ə. Hüseynova, İ.Q. Məmmədov

Bakı Dövlət Universiteti

alhamida17111@sabah.edu.az

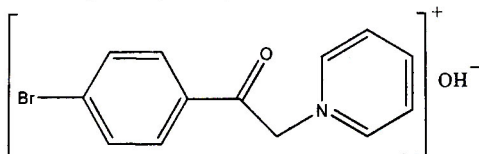
Məlum olduğu kimi planetimizin ozon dəliyi, istixana effekti, turşu yağışlarının yağması, atmosferin yuxarı qatlarında sənayenin zəhərli qazlarının toplanması, okeanların və torpağın zərərli kimyəvi məhsullar ilə çirklənməsi kimi ekoloji problemləri vardır. Qarşıda duran aktual məsələlərdən biri də bu problemlərin aradan qaldırılma yollarının işlənilib hazırlanmasıdır. Bu ekoloji problemlərin yaranmasında dünya avtomobil parkının da rolu böyükdür. Ona görə də ekoloji təmiz alternativ yanacaqların alınma texnologiyasının işlənilib hazırlanması günümüzün prinsiplə məsələsi hesab edilir. Belə texnologiyalardan biri də müxtəlif mənşəli yağ və piylərin kiçik molekullu spirtlərlə yenidən efirləşməsi ilə biodizelin alınmasıdır.

Dünyada hər il milyon tonlarla biodizel istehsal olunur. Lakin xammal, katalizator və istehsal texnologiyalarının baha olması səbəbindən biodizelin qiyməti adi dizeldən çox olaraq qalır. Ədəbiyyatda yeni katalitik sistem və texnologiyaların tətbiqi ilə biodizelin səmərəli alınmasına aid çoxsaylı işlər çap olunmaqdadır.

Təqdim olunan iş günəbaxan yağının metanolla yenidən efirləşməsi ilə biodizelin alınması, onun əsasında müxtəlif yanacaq növlərinin hazırlanması və istismar xassələrinin tədqiqinə həsr olunmuşdur.

Biodizelin alınmasında sənaye katalizatoru olan KOH ilə yanaşı, yeni hazırladığımız ion mayesi də sınaqdan keçirilmişdir.

Sintez olunan biodizel əsasında tərəfimizdən B20, B50 yanacaq növləri hazırlanmış, Avropa standartlarının tələbi olan setan ədədi, mis lövhənin korroziya davamlılığı, kükürdün miqdarı, özlülüyü, sıxlığı, donma temperaturu kimi istismar parametrləri tədqiq edilmişdir.